

Bjarni Reykjalín,
Skipulagsfulltrúi
Hlíðarvegi 6
660 Mývatn

UMHVERFISSTOFNUN

Reykjavík, 7. desember 2012
Tilvísun: UST20121000177/ksj

Tillaga að aðalskipulagi Skútustaðahrepps 2011 – 2023. Umsögn

Vísað er til erindis skipulagsfulltrúa Þingeyjarsveitar og Skútustaðahrepps er barst 29. október sl. þar sem tilkynnt er að tillaga að aðalskipulagi Skútustaðahrepps 2011-2023 hafi verið sett í auglýsingu.

Umhverfisstofnun gerir eftirfarandi athugasemdir við auglýsta tillögu.

Tengsl við aðrar áætlanir

Í umfjöllun um tengsl ofangreindrar aðalskipulagstillögu við aðrar áætlanir er listi yfir lög og reglugerðir sem notuð eru sem viðmið við gerð tillögunnar. Að mati Umhverfisstofnunar ætti reglugerð nr. 798/1999 um fráveitur og skólþ að vera eitt af þeim viðmiðum. Einnig reglugerð nr. 665/2012 um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Þingeyjarsýslu.

Byggðapróun og byggðamynstur

Að mati Umhverfisstofnunar er jákvæður sá mikli metnaður er fram kemur í aðalskipulagstillögunni varðandi byggingalist og umhverfismótun, og markmið um að stefnt verði að fallegri og aðlaðandi byggð í Skútustaðahreppi er til fyrirmyndar. Umhverfisstofnun bendir á að einnig er mikilvægt að byggingarefnanotkun sé umhverfisvæn og efnin umhverfisvottuð ef þess er kostur.

Verslunar- og þjónustusvæði

Í ofangreindum kafla er listi yfir verslunar og þjónustuhús í sveitarfélaginu. Þar sem friðlýst svæði eru á listanum minnir Umhverfisstofnun á að leita þarf leyfis Umhverfisstofnunar ef framkvæma á, á friðlýstum svæðum. Að sama skapi þarf Umhverfisstofnun að sækja um framkvæmdaleyfi sveitarfélaga áður en farið er í framkvæmdir innan friðlýstra svæða.

Skógrækt

Í umfjöllun um skógrækt kemur fram að nýræktun skóga sem taka yfir 200 ha eða stærra svæði skal tilkynna til Skipulagsstofnunar skv. lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum. Síðan segir að sama gildi um nýræktun skóga á verndarsvæðum og ruðning á náttúrulegum birkiskógi. Umhverfisstofnun vill auk þess benda á að í lögum nr. 97/2004 um verndun Mývatns og Laxár í Suður Þingeyjarsýslu kemur fram að: „Óheimilt er að valda spjöllum eða raski á lífríki, jarðmyndunum og landslagi á landsvæði því sem um getur í 1. mgr.“ Einnig segir í II kafla laganna: „Leita skal leyfis Umhverfisstofnunar fyrir hvers konar framkvæmdum sem geta haft áhrif á lífríki, jarðmyndanir og landslag á landsvæði sem um getur í 1. mgr. 2. gr.“ Umhverfisstofnun bendir því á að þar af leiðandi þarf að leita leyfis Umhverfisstofnunar ef skógrækt er áætluð innan verndarsvæðis Mývatns. Umhverfisstofnun bendir einnig á að skógrækt getur haft í för með sér mjög breytta landnotkun og að friðlýst svæði hafa mismunandi verndargildi. Leyfi Umhverfisstofnunar þarf skv. 38. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd, þar sem hætta er á að spillt verði friðlýstum náttúruminum. Að auki skal leita umsagnar Umhverfisstofnunar þar sem hætta er á að öðrum náttúruminum á náttúruminjaskrá sé spillt. Að mati stofnunarinnar getur skógrækt haft í för með sér skerðingu á verndargildi sumra svæða og skal því hafa ofangreint í huga þegar kemur að skógrækt innan friðlýstra svæða og á öðrum svæðum á náttúruminjaskrá, sem og á svæðum sem innihalda jarðmyndanir og vistkerfi er falla undir 37. gr. laga nr. 44/1999 um lög um náttúruvernd.

Í umfjöllun um skógrækt kemur fram að óheimilt er að rækta erlendar tegundir í yfir 500 m hæð yfir sjávarmáli skv. 10. gr. reglugerð nr. 583/2000. Umhverfisstofnun bendir á að skv. sömu gr. er öll ræktun og dreifing erlendra plöntutegunda óheimil á friðlýstum svæðum og á landslagsgerðum er njóta sérstakrar verndar.

Umhverfisstofnun tekur undir mikilvægi þess að vernda upprunalegan birkiskóg í Skútustaðahreppi.

Svæði fyrir frístundabyggð

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að frístundabyggð verði ekki skipulögð á svæðum þar sem eru náttúruminjar er falla undir 37. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd, eða á svæðum þar sem eru náttúruminjar á náttúruminjaskrá.

Efnisnámur

Í umfjöllun um efnisnámur kemur eftirfarandi fram: „Námurnar eru háðar framkvæmdaleyfum sveitarstjórnar og samráði við Umhverfisstofnun innan friðlanda.“ Umhverfisstofnun bendir á ofangreind setning er röng og að leyfi Umhverfisstofnunar þarf til framkvæmda á friðlýstum svæðum og innan verndarsvæðis Mývatns og því þarf leyfisveitingu stofnunarinnar fyrir efnistöku en ekki aðeins samráð. Hins vegar þarf umsögn stofnunarinnar um námur sem eru á svæðum þar sem hætta er á að aðrar náttúruminjar á náttúruminjaskrá verði fyrir raski skv. 38. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd.

Nr. 366-E á lista yfir efnisnámur, er náma í Námaskarði. Umhverfisstofnun ítrekar það álit

sem áður hefur komið fram í umsögnum stofnunarinnar að ganga þurfi frá þeirri námu þar sem af henni eru neikvæð sjónræn áhrif þar sem hún er staðsett. Stofnunin bendir á að ef ætlunin er að nota efni úr henni í Kísilveg þá sé vert að ljúka þeirri veglagningu og ganga frá námunni.

Fráveita

Í tillögu að aðalskipulagi Skútustaðahrepps 2011 – 2023 kemur fram að sveitarstjórn stefni að því að leggja fram fráveituáætlun til kynningar og samþykktar hjá Umhverfisstofnun fyrir árslok 2015.

Einnig segir í aðalskipulagstillögunni að: „Fráveitumál eru almennt í góðu lagi í hreppnum. Þó er eitthvað um gamlar rotþrær og án siturlagna og síubeða, og að úrbætur séu í edlilegu ferli“.

Umhverfisstofnun bendir á að árið 2004 voru sett lög um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Þingeyjarsýslu, lög nr. 97/2004. Í ofangreindum lögum segir: „Markmið laga þessara er að stuðla að náttúruvernd á Mývatns- og Laxárvæðinu í samræmi við meginregluna um sjálfbæra þróun og tryggja að vistfræðilegu þoli svæðisins verði ekki stefnt í hættu af mannavöldum.“ Einnig segir í 4. gr. laganna að forðast skuli að valda spjöllum á vatnasviði Mývatns og Laxár sem raskað gætu vernd vatnsins og árið samkvæmt ákvæðum laganna, sérstaklega gæðum og rennsli grunnvatns.

Samkvæmt 24. gr. reglugerðar nr. 665/2012 um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Þingeyjarsýslu, skal skólp á vatnasvæði Mývatns hreinsað með ítarlegri hreinsun en tveggja þrepa í samræmi við ákvæði 2. mgr. 7 gr. reglugerðar um fráveitur og skólp.

Að mati Umhverfisstofnunar er ekki hægt að fullyrða að fráveitumál séu almennt í góðu lagi í hreppnum fyrr en viðurkenndar rotþrær með siturlögn eru komnar við hvert hús í sveitarfélaginu og að auki verði komin á ítarlegri hreinsun en 2ja þrepa á vatnasviði svæðisins í samræmi við reglugerð 665/2012. Umhverfisstofnun bendir á að um Mývatnssveit fer mikill fjöldi ferðamanna sem getur haft í för með sér gríðarlega mikið álag á vistfræðilegt þol vatnasvæðisins ef fráveitumál eru ekki fullnægjandi. Að mati Umhverfisstofnunar er mjög mikilvægt að tryggja að vistfræðilegu þoli svæðisins verði ekki stefnt í hættu af mannavöldum.

Að mati Umhverfisstofnunar ætti sveitarfélagið Skútustaðahreppur að setja sér tímasett markmið um að öll fráveita sveitarfélagsins verði í samræmi við reglugerðir nr. 798/99 um fráveitu og skólp og 665/2012 um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Þingeyjarsýslu. Leiðin að markmiðinu gæti verið vörðuð, t.d. hvenær helmingur fráveitu sveitarfélagsins komi til með að uppfylla reglugerð nr. 798/1999 og reglugerð 665/2012, hvenær 75% fráveitu sveitarfélagsins komi til með að uppfylla reglugerðirnar o.s.frv. Að mati Umhverfisstofnunar ættu þessi tímasettu, vörðuðu markmið að vera í tillögu að aðalskipulagi Skútustaðahrepps 2011 – 2023.

Samkvæmt ákvæðum til bráðabirgða í lögum nr. 36/2011 um stjórnun vatnamála eru tímamörk um hvenær staðfesta eigi fyrstu vatnaáætlunina. Samkvæmt flýtiáætlun Umhverfisstofnunar og umhverfis- og auðlindaráðuneytis, sem ákveðið hefur verið að fylgja til að vera í samræmi við aðrar Evrópuþjóðir í innleiðingu vatnatilskipunar, eiga að vera

komin drög að aðgerðaáætlun í lok árs 2014. Samkvæmt 21.gr laga nr. 36/2011 skal aðgerðaáætlun m.a. taka til þeirra ráðstafana sem nauðsynlegar eru til þess að ná fram umhverfismarkmiðum sem sett hafa verið fyrir vatnshlotin.

Virðingarfyllst

A. B. G. G.

Aðalbjörg B Guttormsdóttir

Deildarstjóri

Kristín S. Jónsdóttir

Kristín S Jónsdóttir

Sérfræðingur

Skipulagsstofnun